

**ryze
avantgardní
pravidelná
občas
rýpavá
tiskovina**

*zvuk, který vydává zavírající se Vokýnko po posledních objednávkách

Jak zní poprvé! A jak zní teď?

Úvodník Ondřej B. Vinš

Milé čtenářky, milí čtenáři, mezi mé záliby patří přivádět na festival nové lidi (mám to jako jeho ambassador dokonce v popisu práce). Fascinuje mě totiž jedna věc. Sobotecká hymna při zahájení. Poprvé jsem ji slyšel před devíti lety a pohled na stojící sál a dojaté tváře mě zlehýnka vyděsil. Hledal jsem nejbližší dveře v domnění, že se právě dostávám do spárů jakési sekty, která se klaní Poezii a na její oltář přináší krvavé oběti mladých bohemistů. O rok později už jsem věděl, že panika není na místě, a za další rok už jsem dojatě zpíval taky, dokonce všechny sloky. Od té doby se vždycky pátravě dívám na ty, kteří mají to štěstí a dostali se na Sobotku poprvé, poprvé slyší hymnu, vidí Humprecht a dají si rohozec ve Vokýnku (ne nutně v tomto pořadí). A mám obrovskou radost, když se jim tu líbí a příští roky se vracejí. Kamarádi z redakce budou říkat, že jsem zas patetickej, ale já věřím, že jednou za rok to neuškodí. Zároveň chci popřát nové šéfredaktorce Kateřině mnoho pevných nervů a pokud možno co nejméně spánkového dluhu, který si tady vyrábíme každý den do ranních hodin. Přeju vám všechny příjemné zvuky světa!

Autor se styděl jít na zvukovejce.

PROGRAM - PONDĚLÍ 3/7

9:00 Spořitelna

Hlas a co všechno s ním umíme – přednáška doc. Mgr. Radka Skarnitzla, Ph.D., o hlase v perspektivě mluvčího i posluchače a o tom, co z něj lze vyčíst

11:00 Městská knihovna F. Šrámka

Marie Veselá, Petr Veselý – Samomluvy 3, Milý příteli Emile Vomelo... – otec a dcera vybírají ze svých kreseb a z korespondence Fráni Šrámka

13:30 Spořitelna

Hlasová Alchemie – od syntézy k budoucnosti lidského hlasu – chcete vědět, jak naklonovat lidský hlas?

14:00 Zahrada Šrámkova domu

Radek Štěpánek – autorské čtení civilních básní o podmíněně obyčejném světě

15:00 Boží muka u hřbitova

Trieste Centrale – adaptace novely Jaroslava Rudiše ve scénickém čtení Divadla Fénix

16:00 Kostel sv. Maří Magdalény

Znění soboteckého chrámu – zvuky sakrální stavby s výkladem Dagmar Faměrové a s akustikou Martina Pinkase

16:00 Zahrada děkanství

pro děti od pěti let, vstupné 80/100 Kč

Kde budeme bydlet – spolek vi.TVOR a inscenace o medvědovi, který putuje lesem a hledá vhodné místo k bydlení

17:00 Koupaliště

Šrámkova 11° – tradiční sportovní akce na trati vedené líbezným Českým rájem

20:00 Městské divadlo

vstupné 200 Kč

Ada – kabaretní groteska pro mužské hlasy od Divadla NaHraně

22:00 Městské divadlo

Roland Schimmelpfennig – Černá voda – slavný německý dramatik v inovativním rozhlasovém pojetí

JÍDELNÍČEK**Pizzerie Maštal****Snídaně (7:30–10:00):**

Křupání kůrky vokýnkovského chleba

Oběd (11:30–15:00):

Bramborová polévka

Znojemská vepřová plec, houskový knedlík

Kuskus se zeleninou a grilovaným hermelínem

Večeře (17:00–20:00):

Hovězí vývar s rýží

Krůtí steak se sýrovou omáčkou, hranolky

Velký řecký salát s opečeným toastem

Vokýnko

Pomazánka ze sušených rajčat

Kefírová buchta s čokoládou

Je to velmi snadné, akorát že vůbec

Raportáž Kateřina Prášilová

Zahájení festivalu je svérázný žánr. V jeho rámci variují různé víceméně povinné položky, běžně se objeví jakýsi starosta či jakási starostka (v letošním roce se ten sobotecký inovativně přihlásil z Balkánu, kde pátrá po rodinných kořenech, přičemž jsme si kromě jeho laskavé zdravice poslechli, jak zní řev tamních cikád), poděkuje se sponzorům, případně se propůjčí klíč od města, něco se přestřihne, rozbije nebo se do něčeho uhodí. Šrámkovka má v rejstříku ještě zpěv

furiantské písně *Znám já jeden krásný zámek*, kouzelnou zahajovací formulku, a hlavně performanci připravenou na tělo tématu daného ročníku. Nad oficialitou a nezbytnými procesy tu dominuje kreativita a tak to má být.

V tomto tradičním schématu letos nastal zvrát, protože Jan Trč a Adam Hošek odevzdali monopol přípravy zahajovacího pásma do rukou dvěma kojotům, Janu Mrázkovi a Jakubu Doubravovi. Vnitřní divovství posledních zmíněných se na viděném značně podepsalo, takže jsme v kontrastu k malebnému začátku zhlédli šamanský surreální rituál. Rámovala jej klíčová otázka „Co jest poezie?“, což je samozřejmě k vzteku, protože – ruku na srdce – kdo z nás by byl se svou odpovědí na tento dotaz zcela spokojen. Během performance dával na tuto otázku enigmatické odpovědi hlas velmistra Kofry. Stále více otázek než odpovědí. Nepřekvapivě hrál zásadní roli v celé akci zvuk – jeho fyzičnost, protože dřív, než se stane zvuk, musí se stát pohyb (který ilustroval sbor tanečníků). Slyšeli jsme perkuse, hlas, místní rozhlas (tenhle trik potěšil snad všechny), místního bluesmana. Mimo to jsme taky čichali rituální vonné tyčinky a hmatali kolující papír s výše zmíněnou otázkou. Bohužel jsme nic neochutnali. Nebo bohudík, teď nevím.

Performeréři pozvolna vnesli silnou atmosféru, aby si ji v závěru zase odnesli. Konec mše. S velkým odstupem by bylo možné tento tvar pojmenovat jako jevištní báseň. Jevištní poezii. Jenomže co jest poezie?

Autorka nesnáší blbý otázky.

Máčíme ji jako čaj

Imprese Ondřej Chaloupecký

Nikdy se neptejte spisovatele, co čte. My říkáme – nečtu, poslouchám. A to jsou audioknihy. Vzsum. Pod okny projelo auto. Oslovili jsme Kačku Illnerovou ne proto, že by to byla taková milovnice audioknih, ale my už ji máčíme jako čaj. Vzsum. Hepčí. Jedno z dětí v sále kýchlo. Vrz vrz. Někdo z diváků se na židli neustále vrtí. Vzsum. Nastal takový krásný rozpor v tom, že já jsem se pohyboval v audioknihách dlouho, Klára taky a řekli jsme si, že dáme dohromady tuhle tu knihu. Klára ji chtěla hodně vizuální, proto přizvala Kačku a navrhla, že uvnitř budou komiksový stránky. Vzsum. No jo, ale já jsem si říkal, že my chceme psát o tom, že je slyšet. Už dost, že to vydáváme jako knihu, a to, co chceme říct, nebude slyšet, ale budeme to zprostředkovávat textem. Vzsum. Vrz vrz. Vzsum. Kačku tady máme, ona nechce moc mluvit, ale my ji do toho dostaneme. Kačka je spolužačka mé dcery z gymnázia a je nesmírně talentovaná ilustrátorka a ona by to neřekla, tak to řeknu já. Kačko, co jsi vyhrála? Vzsum. Ještě ve škole jsem dělala knížku o porcelánu, příběh chlapíka, co prochází porcelánem. Je to silent book a pointa je, že tam nejsou žádná slova, aby tam nebyla jazyková bariéra. Kdyby z týhle knížky vznikla audiokniha, tak posloucháte dvacet minut ticha. Kačka se směje, publikum se směje. Vzsum. Pod okny projel nákladák. No a vyhrála jsi s tím v Itálii. Vzsum. Jako se hledá kvalita napsaného textu, hledá se kvalita audioknižní interpretace. My se snažíme kultivovat poslech, proto jsme se pustili i do té knihy. Mně se líbí, když mi vždycky předáváš slovo nějakou narážkou, ale já nikdy nevím, jak ta narážka skončí, a pak to musím hrozně rychle vymyslet. Autoři se smějí, publikum se směje. Vrz vrz. Vrz vrz. Člověk si řekne ježiš marja, přečíst knihu umí každý, prostě se přečtou slova, co v tý knize jsou. Na to teoreticky nemusí být člověk, ale šikovný software. Proč se tomu dává lidský rozměr, proč to čtou zkušené herci, no protože předáváte i nějaké myšlenky a mluvíme o interpretaci, stroj nikdy neinterpretuje. Vrrrrrrrrrrrrrrrr. Pod okny projela motorka. Vrz vrz. Proč jsme vlastně tu knížku psali a proč jsme nechali vytisknout velké panely, které putují po knihovnách... Abychom poukázali na to, že i ty audioknihy se změnilly. Všichni si pamatují, že komiksy se v 90. letech rozhazovaly z vazby, nebyly dobře udělané. U audioknihy ta špatná pověst souvisí s tím, že se zkracovaly. Takže i napravovat některé předsudky, jako že se třeba nedá poslouchat u řízení. Vzsum.

Autor neposlouchá audioknihy a neřídí.

Pohodlí, krása a lobotomie

Raportáž Eliška Rybová

Včera se konalo tradiční Poetické odpoledne. Nemohu nezdůraznit, že se jedná o můj snad nejoblíbenější bod programu, a proto jsem se na to letošní těšila už od loňského ročníku (a možná taky díky Elišce Nedvědové, která mně loni prostě učarovala). Stejně jako minulý rok, i letos programem provázeli členové Studia Šrámkova domu, konkrétně Kuba a Filip.

Začínalo se v půl druhé v parku u Domu pod pŕlměsícem. Sluníčko střídavě svítilo a zalézalo, což bylo výhodné zejména pro ty, kdo se nestihli schovat do stínu. Co se ale až tak šťastné nezdálo, byl vítr, který chvílemi odfukoval hlas první recitátorky Elišky Lackové na opačnou stranu od publika. Odrecitovala nám roztomilý příběh o dvou kňourech na procházce lesem. Eliška Lacková i přes svůj (oproti ostatním vystupujícím) poměrně nízký věk odvedla skvělý výkon a i s neúprosným větrem se vyrovnala jako zkušená rétorka.

Po Elišce vystoupil Jan Janatka s textem o tom, jak mohou rajčata mezi dvěma lidmi zažehnout přátelství, nebo dokonce lásku. Text i jeho vystoupení byly vtipným osvěžením. Následovala první hudební vložka včerejšího odpoledne pod skvělým houslovým vedením Týny Drahotové. Poslední vystupující na prvním zastavení byla Elizabeth Hroňková s textem Zvrhlík. Interpretace i přednes ve výsledku byly vlastně příjemné a Elizabeth podala dobrý výkon. Možná jen výběr textu, který recitátorce úplně nesedl, byl poněkud nešťastný.

Z prostředí stromoví a trávy jsme se přesunuli k domu pro seniory, kde se konalo představení *Proč je moře slané* sehrané souborem Studia Šrámkova domu na motivy pohádky Jana Wericha. Pohádkový příběh byl podán pohodovým, a hlavně vtipným způsobem, tomu dost pomáhaly i špičkové výkony dětských herců. Poklona patří také režisérce Ladě Blažejové, bez které by mlýnek nemlel tak, jak má (nejen v této divadelní performanci).

Další kroky diváků i pořadatelů vedly ke kostelu. Zde jako první vystoupil Vojtěch Kuchař se známým textem *Máte bratra?* od Emanuela Frynty, v tomto případě šlo hlavně o pobavení a to se také povedlo. Následovala Hana Lancová se svými houslemi a nutno říci, že tento výstup byl opravdu neskutečný. Kvůli akustice si sice Hana musela zalézt do podloubí kostela, takže část publika na ni neviděla, ale možná o to více vynikl zvuk, který jako by vycházel odevšad a odnikud. To byl první okamžik, kdy jsem zavřela oči a nevnímala nic jiného než šum listů na stromech a zvuk houslí, který promlouval ke všem přítomným.

Kouzelná atmosféra byla (nikoliv nepříjemně) přerušena hlasem Davida Dohnala. Se svou interpretací *Písň Vrbového proutku* z eskymácké sbírky *Grónská lidová poezie* dokázal diváctvo vtáhnout do děje, ale hlavně do mrazivé atmosféry příběhu. Dost tomu

pomohlo i to, že se na krátkou chvíli ochladilo (nebo to byl jen pocit?). Výběr tohoto textu dokonce odpovídal letošnímu tématu festivalu, neboť jeho součástí byly výkřiky, volání a zpěv z eskymácké kultury.

Oteplení přišlo posléze, když na violu zahrála Tereza Bahníková. Ačkoliv jsme již potřetí slyšeli skladbu Johanna Sebastiana Bacha, byla její hra naprosto čarovná, dovolila bych si říct, že snad nejlepší ze všech včerejších hudebních vložek.

Naprosto fenomenální výkon letos opět podala Eliška Nedvědová. Po rozhovorech s několika diváky mohu konstatovat, že její výstup s textem *Sebrat klacek* od Petra Borkovce dojímal k slzám. Z recitujících byla její performance jednoznačně tou, která na diváky zapůsobila nejvíc.

Nadšení z vydařené procházky pokleslo při kontroverzní recitačně-hudební směsi metafor a výlevů každodenních strastí v podání Slovnění složeného ze tří osob – dvou recitátorů a jednoho hudebníka. Hudba působila trochu jako techno a v podivných šerých a tlumených tónech zůstala po celou dobu. Texty samotné byly plné emocí i chladu a jejich poslech nebo četba by asi nebyly nepříjemné nebo děsivé. Tento podkres nepohodlí jim ale dávala doprovodná hudba a mě po celou dobu přemáhala úzkost. V jistou chvíli jsem se přistihla, že s naprosto prázdnou hlavou bez jakékoliv myšlenky tupě čumím do země a vnímám jen neustále se opakující „tumtumdudum tumtumdudum“. Když jsem se z této až lobotomické hypnózy probrala, rozhlédla jsem se po publiku a zjistila, že nejsem jediná, kdo je z této produkce mimo. O trochu lepší pocity jsem měla při poslechu mužské části recitujícího dua, přičemž v určité chvíli ani nebylo tak těžké vcítit se do metafor řeky a bahna. Celkově ve mně ale tato performance zanechala spíše pocity neklidu. Ptala jsem se na názor i některých členů publika, ve většině se mnou spíše souhlasili. Našli se ale i tací, kterým byl tento způsob interpretace blízký, nebyl-li pro ně z celého programu zážitkem vůbec nejpříjemnějším. Možná že nespokojenost a jistá forma negativních pocitů byla účelem této směsi. Ať to bylo tak, či tak, jejím důsledkem byly silné emoce. Poezie ani próza se přece ne vždy píše za účelem pobavení a pozitivního vlivu.

Zakončení bylo zvláštní (ať už bráno pozitivně, nebo negativně), ale letošní Poetické odpoledne se rozhodně povedlo a přineslo zase nové tváře a nové texty. Je součástí hlasu Šrámkova ducha, a jak jsme si řekli v loňském roce, ten je tím, co mimo jiné dělá Sobotku Sobotkou.

Autorka našla zalíbení v grónských lidových písních.

Po roce Vánoce

67 slov Pavlína Kašparová

Zase po roce spát ve spacáku, ale nechat si ho roze-pnutý, protože je krásně, i když občas prší, zase dělat něco pro svoje vzdělání, ačkoliv už dva dny nemusím, zase v Sobotce, kde je všechno deset minut pěšky, zase jen objednávat z jídelního lístku a na vařečku nemuset ani sáhnout, zase nemuset chvíli uklízet a prát, zase pít pivo za třicet sedm korun. A povídat si.

Autorka je na Sobotce podruhé.

Už jsem tady zas

Omluva Ondřeje Chaloupeckého Ondřej Chaloupecký

Rok se s rokem sešel a přišlo nevyhnutelné – další díl rubriky Omluva Ondřeje Chaloupeckého. Je pravda, že tentokrát nejde o čistokrevnou omluvu, spíš o upřesnění zřejmě ne úplně jasně formulovaných vět v reportáži *Kumšt je nedořít* ve včerejším *Raportlu*. Šlo o souvětí „Ivan Kozel s Přáteli Šolcova statku, tak-zvanými *Zdělanci*, připravil první soboteckou výstavu díla malíře a grafika Vladimíra Komárka od roku 1998, kdy legendární Karel Samšiňák svého přítele přivezl na Šolcárnu.“ Podle ohlasů ho někteří čtenáři pochopili tak, že jsem informoval o tehdejší Komárkově návštěvě Sobotky jako o jeho vůbec první účasti na festivalu, což samozřejmě není pravda. Vladimír Komárek na festival jezdil pravidelně a v Sobotce na Šolcově statku i často vystavoval.

Autor se cítí, jako kdyby byl už pátek.

A e i o u h ch k r d t n aneb Leccos, co znám, jsem se naučila už v děloze

Jazykové okénko Martina Rybová

Když jsem byla malá, doháněla jsem své rodiče k zoufalství tím, že jsem asi tak do tří let zvládala fungovat pouze se třemi slovy: *bo* (tužka), *bobo* (jít na záchod) a *bobobo* (čepice). Jakmile jsem časem přidala ještě obligátní *dej korunu* jakožto závěrečnou formuli při odchodu z návštěvy, šli mí rodiče do mdlob. Myslím, že s takovým startem do života asi nečekali, že budu o pár (desítek) let později jazykovědkyní-slavistkou. Osvojování jazyka dítětem je záležitost, která není úplně proniknutelná či stoprocentně vysvětlitelná. Proto se o něj zajímá spousta lingvistů. V posledních letech také stoupá počet experimentálních výzkumů osvojování jednotlivých hlásek, slabik, slov i delších segmentů. Tyto výzkumy přináší mnoho nových poznatků, na jejichž základě by pravděpodobně bylo možno vysvětlit i mou omezenou slovní zásobu v nejprvnějších letech života.

Kromě těchto výzkumů se těší velké pozornosti také zkoumání či pozorování toho, zda a co si novorozeně přináší na tento svět z bezpečného prostředí matčiny dělohy. Už od minulého století se vychází z poznatku, že plod v děloze dokáže rozpoznat hlas matky od hlasu cizí ženy, melodii zanedlouho rodného jazyka od jazyka cizího, případně dokonce rytmus nějaké básničky či písničky, kterou slýchal v posledních týdnech svého prenatalního života. Osvojitelná je pak především suprasegmentální, prozodická rovina jazyka. Poměrně dlouho se vycházelo z toho, že si dítě osvojuje fonologii jednotlivých segmentů (například hlásek) až po narození. Nejnovější výzkumy však ukazují, že jsou česká novorozeňata schopna rozpoznat například hlásku [a] od hlásky [i] a od hlásky [u]. Distinkce [a]-[i] a [a]-[u] by tedy měla být spolehlivě rozlišitelná jak plodem v posledních týdnech v děloze, tak novorozenětem. Toto rozlišování je však závislé také na jednotlivých jazycích. Například španělská novorozeňata nejsou na rozdíl od těch českých schopna bezpečně rozpoznat distinkci mezi hláskami [a] a [e] nebo [e] od [o].

Jistě se teď ptáte, jak výzkumník vlastně takové informace získá. Novorozeně pravděpodobně nevyskočí nebo nevýskne ve chvíli, kdy uslyší ony známé hlásky nebo již slyšené rytmy. Jednou z metod využívaných při takových výzkumech je *high amplitude sucking technique* (HAS). Při této technice se novorozeněti vloží do úst speciální dudlík, na jehož konci je hadička spojená s přístrojem, který zaznamenává pozorovatelné hodnoty. Metoda vychází, jak prozrazuje její anglický název, ze sacího reflexu novorozeňat do věku až 4 měsíců. Sledují se rychlost či síla sání. Rychlost sání například zkoumá, zda novorozeně rozpozná hlas své matky. Pomocí síly tahu se zkoumá právě třeba rozpoznání jednotlivých hláskových distinkcí. Vyšší počet silných tahů doprovází zvýšený

zájem pozorovaného novorozence. Tato metoda se využívá již od 70. let minulého století a byla zásadní pro porozumění řečové percepci u velmi malých dětí.

Je však zřejmé, že i výzkum osvojování zvuků v děloze jde s dobou a neustále se vyvíjí. Proto je v posledních letech tato metoda nahrazována novějšími technikami, mimo jiné vycházejícími z pozorování mozkové aktivity. Tyto nové techniky nevycházejí z behaviorální odpovědi novorozence a považují se tedy za více plauzibilní.

Popis metody HAS a vůbec výzkumů tématu osvojování jazyka v děloze není v tomto okénku zdaleka vyčerpávající. Popsání jednotlivých fází experimentu a závěrů z nich vycházejících přesahuje možnosti tohoto občasníku, a tak jsem se tedy omezila na čisté vyvolání zájmu pro zmíněnou tematiku. Co však nenabízím já, nabízí jiní.

Autorce dej korunu na novou bobobo.

Byzantská hudba jako gateway drug mikrotonality

Recenze Jan Henyš

Do řady soboteckých kostelních koncertů vystoupení vokálního souboru Philokallia jen tak nezapadne. Barokním souborům, které jsme mohli slyšet v posledních letech, nechci upřít kvalitu produkce ani podivné loňské pseudokazatelské one man show zapamatovatelnost, ale Philokallia přerůstá zmíněné nejméně o jednu hlavu, a to v obou ohledech.

Ač řecká církevní hudba sdílí kořeny v gregoriánském chorálu se západokřesťanskou tradicí, jsou zde výrazné orientální vlivy. Jedním z nich je přítomnost tzv. isonu, táhlého a zřídka pohyblivého základního tónu, který zní na pozadí chorálu. Jeho funkcí primárně není vytvářet polyfonii – byzantská hudba je poměrně přísně monofonní – ale zejména podpořit a zdůraznit melodii. Ta je vytvářena v osmi modech s výraznou ornamentací. V některých pasážích můžou řeckokatolické chorály dokonce připomínat tradiční indickou hudbu, ostatně tzv. echoi (jak se byzantské mody nazývají) mají mnoho společného s indickými rágami. Oboje nejsou přísně vzato stupnicemi, jsou jakýmisi sekvencemi tónů vyjadřujícími různé významy a nálady, v jejichž hranicích je možné se pohybovat, v případě indických rág i částečně improvizovat.

Poslech byzantské hudby může být pro netréované středoevropské ucho i malou výzvou. Tu tvoří přítomnost čtvrttónů. Oktávu, tedy frekvenční prostor mezi násobky konkrétních frekvencí, dělíme na západě tradičně na dvanáct půltónů, které tvoří tzv. chromatickou stupnici. Vzácně se setkáme s jemnějším rozdělením na čtvrttóny (nebo dokonce ještě menší části). Za zmínku jistě stojí český skladatel

Alois Hába, který je, ač veřejností málo znám, průkopníkem v oblasti mikrotonální hudby, a to ve světovém měřítku. Dle jeho návrhu byly dokonce vytvořeny speciální hudební nástroje schopné hrát čtvrttóny. Poslech Hábových mikrotonálních skladeb je poměrně náročný, pro naše uši může působit velmi cize a rozladěně až k nesnesení.

S mikrotonální hudbou se můžeme setkat i v současné populární hudbě. Nelze nezmínit album *Flying Microtonal Banana* australské kapely King Gizzard and Lizard Wizard. Zde jsou ale čtvrttóny používané ve skladbách inspirované východními mody/stupnicemi, tudíž je mnohem snadnější (oproti Hábovým skladbám) jejich užití rozklíčovat. Album tak může sloužit jako ideální vstup do světa mikrotonální hudby, která může západnímu uchu otevřít netušené obzory.

Vydají-li se západní posluchač nebo posluchačka za hranice klasické tonality, vyjdou-li vstříc ztíženému poslechu, přistoupí-li na pravidla, v kterých se hudba může pohybovat, objeví úplně nový prostor mikrotonality, experimentu, xenoharmonie, nových zážitků, zklamání, opouštění a nacházení, kam je mohl navést právě včerejší koncert byzantské hudby. Tady, v soboteckém kostele.

Autorovým detašovaným terapeutem je Özgür Baba hrající na YouTube skladbu Dertli Dolap na saz mezi slepicemi.

Košice jako metafora životního štěstí

Imprese Ondřej B. Vinš

Tohle mi nedělejte, fakt ne! Člověk si odjede na festival, aby unikl povinnosti psát dizertaci o humoru, a humor si ho najde tady, a dokonce ten vůbec nejoblíbenější, černý! Na úvod musím ale říct, že první minuty včerejšího Košičanu 3 od Divadla Vosto5 jsem protrpěl. Nechápejte mě špatně, komiku pracující s fenoménem trapnosti mám ve velké oblibě a hlas Felixe Holzmannna v hospodě imituju alespoň jednou za měsíc. Jenže úvodní scéna, ve které jsme se dozvěděli o podivném zranění pana Karla, sólisty Příbramského divadla v Příbrami, byla hodně na sílu. Ono vykresat jiskřičku humoru za každou cenu úplně ze všeho občas až fyzicky bolí, důkazem budiž letošní nominace titulů na Magnesii Literu právě za humor. Ale vraťme se k včerejšímu divadlu. Mě to totiž za chvíli začalo bavit a původní rozpačitost byla tatam. Oba herci, Ondřej Cihlář a Petr Prokop, dobře pracují s pointovaností replik, ve kterých jdou často ještě o krok dál, než divák očekává. Reflektovaná práce s explikací pointy vtipu tak kupříkladu nepůsobí trapně, ale překvapivě, což je podle řady teoretiků komiky samým jejím zdrojem (pokud vás to zajímá, říká se tomu teorie inkongruity). Na druhou stranu byly některé pointy dost očekávatelné, třeba že hostem noční talkshow bude sám pan Karel. Je také k diskusi, dokdy

je ještě únosné pracovat s repeticí replik, například v popisu *Hamleta* a divadla Globe už se herci pohybovali dost na hraně. Co naopak musím ocenit, je satirické užívání klišovitých metafor a reference k velikánům toho zlatého českého humoru (Werich, Menšík a spol.), kterými se dnes zaklíná kdekdo. A co mě těší nejvíc, je stmelující rámeček nočního rozhlasového pořadu, jehož modeloví posluchači jsou opuštění a neúspěšní, přesný opak všeho motivačního balastu, který na nás dennodenně útočí. Sečteno a podtrženo, odcházel jsem spokojený a nekončící potlesk naznačuje, že nejsem sám. Ale stejně, kdo jsem, abych vám tady vykládal humor? Vsadím se, že se v hledišti našel někdo, kdo se nesmál vůbec, a to je v pořádku. Znáte to, humor je jako ruce...

Autor jednou dojel až do Košic.

Konečně kvalitní hudební produkce... Díky Bohu!

Recenze 🗣️ Vojtěch Jandera

Po loňském soboteckém fiasku v podobě notně oplzlých songů, na které si mohli notovat snad jen maloměstští alkostrýcové, byli Marie Puttnerová a Martin Novák vsutku vítaným osvěžením. Intimní texty ve spojení se smyslným doprovodem kytary, jež neměla potřebu se zbytečně předvádět a namísto toho taktně doprovázela pronikavý hlas Marie Puttnerové, naprosto prosytily těžký nedělní vzduch zahrady Šrámkova domu. Přestože interpretka má svůj osobitý projev, nešlo se zpočátku ubránit vzpomínkám na ranou tvorbu uskupení Marsyas v čele s přední českou písničkářkou Zuzanou Michnovou. Bylo by však nepatřičné redukovat Puttnerovou a Nováka na pouhé epigony již dávno etablovaných hvězd českého folku. Zmínění interpreti si totiž našli své místo v ne tolik prozkoumaném prostoru jazz-folku – žánru, jenž bohužel v českém prostředí zatím nestihl zcela proniknout na výsluní. Ano, z projevu Puttnerové můžeme často vycítit vlivy hudebního uskupení Jablkoň, kde působí. To však v žádném případě nelze považovat za negativum. Svůj výrazný hlasový projev totiž posouvá na míle dál. Činí tak především skrz nahrazení typického folkařského doprovodu za subtilní jazzové doplnění svého zpěvu. Martina Nováka je pak třeba ocenit zejména za

aranže, jež perfektně zapadají do hudebního projevu jeho kolegyně. Málokterý kytarista totiž zvládá svůj projev přizpůsobit zbytku svého uskupení. V případě Marie Puttnerové & Martina Nováka tedy vyniká především jejich nadstandardní synergie.

Marie Kieslowski následně do nedělního večera přinesla potřebnou dynamiku. Nápadité texty se totiž naštěstí neutopily v doprovodu bicích a kláves. Jedinou výtkou by možná mohl být příliš výrazný reverb, občas zastírající hlas zpěvačky. Respekt si však zaslouží citlivé využití looperu, bez něž by celkový projev kapely nezískal drajv. Hlasový projev i zvuky nástrojů působily velmi přirozeným dojmem, jenž přiblížil publikum interpretům a dovolil jim bezprostřední sdílení. Blízkost publika a interpretů byla obecně silným pojícím motivem nedělních koncertů.

Autor zvládá hrát na pět hudebních nástrojů.

Překladatelský inzerát aneb Dobře maskované zoufalství

Inzerát Ondřej Černoš

Vážení, pro účely recitační dílny překládám text *Free Churro*, monolog protagonisty seriálu *BoJack Horseman*, který tvoří jediný text 6. epizody 5. sezóny seriálu. Text tvoří smuteční řeč na pohřbu a obsahuje několik obtížně řešitelných překladatelských problémů.

Napadlo mě tedy, že bych mohl řešení těchto problémů crowdsourcovat, tedy poptat se, zda vás něco chytrého nenapadne.

První a nejdůležitější problém je záměna věty „I see you“ za zkratku ICU. Hrdinova matka umírá na jednotce intenzivní péče (*Intensive Care Unit*, ICU) a v posledním záchvatu přičetnosti vysloví větu „I see you“. Hrdina rozebírá, co to znamená někoho vidět, chápat, respektovat a tak podobně, v závěru ale usoudí, že jeho matka jen přečetla ceduli názvu oddělení (ICU). Překladatelské řešení musí respektovat význam pochopení, respektu a emocionálního spojení věty „I see you“ a záměnu s něčím, co lze vidět v kontextu nemocnice a oddělení, kde se umírá.

Druhý problém je věta „I don't want to embarrass you by making this eulogy into a me-logy“. Tedy hrdina nechce smuteční řeč změnit na řeč o sobě. Ideálně nezabít vtip.

Třetí problém je sada tří vtipů o mrtvolách:

„What's the difference between my mother and a disruptive expulsion of germs? One's a coughin' fit and the other fits a coffin!“

„What's the difference between my mother and a bunch of Easter eggs? One gets carried in a basket, the other gets buried in a casket!“

„What's the difference between a first-year lit major and my mother, Beatrice Horseman? One is decently read, and the other's a huge bitch!“

Pro chytré hlavičky

Raport! dětem Eliška Rybová

Malý Fráňa se vydal na procházku kolem Sobotky a zaposlouchal se do zvuků přírody i stále se vzdalujícího městečka. Po nějaké době si všiml neustále se opakujícího zvuku. Pomůžeš Fráňovi zjistit, co tento zvuk dělá?

Pozorně si prohlédni změť zvuků v rámečku. Stejně zvuky spoj čarou.

TÚTÚ MOJNK BRR JE **BIM BIM** JUJKY HELE HIHI ŠOK
 HOP KŘUP ŇAM CINK **BIM** PRSK KŘACH HŮ GLO
 FRK BINK LAP **BIM** FŮ KŠA **BIM** MŇAU FÍ HAF
 ŠUP KOKO PÍ **BIM** BZZ AHA **BIM** MRSK PJŮ FŮ
 PÍP HAHA EE **BIM** BLÉ PLÁC BÁC **BIM** PLESK BUM
 BAM CHŘÁP **BIM** BREKEKE KOKODÁK **BIM** PĚTPENĚZ
 PST UÁ **BIM** BŘINK KŠC BRUM HU Á **BIM** KRÁ HÁ
 S **BIM BIM** MLASK JEJDA HUPS CHACH **BIM BIM** C
 ČIČI **BIM BIM BIM BIM BIM BIM BIM BIM** UK
 CHRR PŠÍ KUKU MÉ **BIM BIM** BÉ AU JAUVAJS BLE
 HEJSA VRUM HRR ŠUPS **BIM** ÍHAHA ŠKUB ČMAJS HE
 FUJ MRK SMRK ČČ BAF UÍÁ PIF FLÁK HMM EJM

Zdrojem zvuku byl _ _ _ _ .

Hlášení místního rozhlasu

Vyslechněte následující oznámení: suchý jako cesta, jako žádný ze sta, je rizoto z Maštale.

Placení menu v Maštali je možné jenom hotově.

Sledujte tabuli změn, pak budete vědět, že nemáte do divadla chodit z náměstí.

Divadlo může někdy začínat později, tak to je a tak to bude.

Nic není staršího než včerejší noviny.

Na farní zahradě proběhla nekřesťanská technopárty.

Co jest poezie? Furt nevíme.

Redakce doporučuje meruňkovou zmrzlinu z cukrárny.

Petiční arch za vrácení L na fasádu Spořitelny se nachází v redakci *Raportlu*.

Vokýnko letos zavírá příliš brzo, bacha!

RYZE AVANTGARDNÍ PRAVIDELNÁ OBČAS RÝPAVÁ TISKOVINA!

Redakce: Jan Henyš, Ondřej Chaloupecký, Vojtěch Jandera, Pavlína Kašparová, Vojtěch Kouřil, Klára Krásenská, Laura Makovičková, Kateřina Prášilová, Eliška Rybová, Martina Rybová, Ondřej B. Vinš.

Všechny fotografie tohoto obšťastníku s láskou fotografuje © Martin Cáb.

Vychází v Sobotce během 67. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka.

Cena 15 Kč.

Vydává spolek SPLAV!,

U Studánky 5, 170 00 Praha 7,

IČ 26674122. MK ČR E 15812

Časopis *Raport!* vychází za finanční podpory Státního fondu kultury.

raport.redakce@gmail.com